

7.

Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o postupe poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pri oznamovaní prípadov podozrenia zo sexuálneho zneužívania osôb do osemnásť rokov

Číslo: 15176/2009 – OZS

Dňa: 22. 2. 2010

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov vydáva toto odborné usmernenie:

**Čl. I
Predmet**

Toto odborné usmernenie upravuje postup poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pri oznamovaní prípadov podozrenia zo sexuálneho zneužívania¹⁾ (ďalej len „prípady“) osôb do osemnásť rokov (ďalej len „dieťa“) prokurátorovi, vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu²⁾.

**Čl. II
Príznaky sexuálneho zneužívania dieťaťa**

- (1) Špecifické fyzické príznaky sexuálneho zneužívania dieťaťa sú
  - a) poranenia genitálnej oblasti, deflorácia vaginálnej membrány u neplnoletých dievčat, nemenštruačné, nehormonálne krvácanie z genitálií u dievčat, hematómy, opuchy, trhliny, odierky, ragády na genitáliách a ich okolí, tehotnosť maloletého dieťaťa,
  - b) poranenia u dieťaťa v análnej oblasti prejavujúce sa začervenaním, opuchmi, trhlinami, hematómami, rozšírením žilnej pletene, otvorený anus, ktorý je fyziologicky pri vyšetrení zatvorený,
  - c) prítomnosť výtoky, spermií a slín, bolestivosť pri vyšetrení okolia konečníka a bolestivosť pri chôdzi, sedení a vyprázdňovaní, príznaky pohlavnej prenosnej choroby, poranenia hrdla po orálnom sexe.
- (2) Nešpecifické príznaky sexuálneho zneužívania dieťaťa sa prejavujú zmenami v oblasti
  - a) psychiky ako sú strach, úzkosť, pocit viny, sebaobviňovanie, nízka sebaúcta, poruchy spánku s prítomnosťou desivých snov, depresie, problémy v sociálnych vzťahoch, neistota v sexuálnej orientácii najmä u zneužívaných chlapcov, cmúľanie prstov (aj v spánku), ohryzovanie nechťov, tiky, zajakávanie, sebapoškodzovanie, agresivita, intoxikácie až suicidálne jednanie,
  - b) kognitívnej poruchami koncentrácie, roztržitosťou, poruchami pamäte, zhoršením prospechu v škole,
  - c) psychosomatickej bolesťami brucha, nechutenstvom, vracaním, enkoprézou, enurézou, poruchami reči, kolapsovými stavmi, poruchami príjmu potravy,
  - d) sociálnej neprímeraným sexuálnym správaním, sexuálnym zneužívaním rovesníkov, sexualizovanými hrami s hračkami, používaním sexuálnych symbolov v kresbách, excesívnou masturbáciou, promiskuitami a prostitúciou, častými útekmi z domu, narkomániou.

¹⁾ § 201 a 202 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

²⁾ § 79 ods. 2 písm. b) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Čl. III Diagnostika

- (1) Diagnostika sexuálne zneužívaného dieťaťa sa opiera o
- podrobnú osobnú, rodinnú, zdravotnú a sociálnu anamnézu,
  - pediatrické fyzikálne vyšetrenie zdravotného stavu dieťaťa, identifikovanie špecifických a nešpecifických príznakov sexuálneho zneužívania, stanovenie približného času zneužitia,
  - gynekologické vyšetrenie s odobratím biologického materiálu na vyšetrenie prenosných pohlavných ochorení gonorea (*Neisserie gonorrhoeae*), trichomoniáza (*Trichomonas vaginalis*), chlamýdiová infekcia (*Chlamydia trachomatis*), syfilis (*Treponema pallidum*), herpes simplex (*HSV-2*), HIV infekcia (protilátky proti HIV 1, 2), hepatitída B (HbsAg, anti HBc protilátky), hepatitída C (anti HCV protilátky); odber na DNA analýzu za účelom identifikácie páchatel'a; tento odber v prípade nesúhlasu rodiča s gynekologickým vyšetrením sa vykoná až na písomné dožiadanie polície,
  - psychologické vyšetrenie vykonané v súčinnosti s vypočúvaním dieťaťa vyšetrovateľom.
- (2) Pri diferenciálnej diagnostike sexuálne zneužívaného dieťaťa je potrebné zvážiť a vylúčiť aj iné stavy a choroby, ktorých príznaky by mohli viesť k falošnému podozreniu na sexuálne zneužitie ako sú menštruácia pri predčasnej puberte, poranenie pri masturbácii, infekcia močových ciest, ragády, prolapsy pri zápalových a nezápalových ochoreniach čreva, manipulácia s konečníkom pri obstipačných syndrómoch a prípadne vylúčiť tiež emocionálne a psychické poruchy inej etiológie.

Čl. IV Postup pri oznamovaní prípadov

- (1) Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti oznamujú prípady
- podložené prítomnosťou špecifických príznakov,
  - podložené prítomnosťou nejednoznačných špecifických príznakov a anamnestických údajov podporených prítomnosťou nešpecifických príznakov alebo
  - ak skutok oznámi dieťa samé alebo iná osoba v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti dieťaťu.
- (2) Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti oznamujú prípady
- telefonicky na telefónne číslo 158 operačnému stredisku polície,
  - ústnym oznámením do zápisnice vykonaným na vyžiadanie orgánu činného v trestnom konaní; ak si oznámenie do zápisnice alebo výpoveď zdravotníckeho pracovníka ako svedka vyžaduje širší rozsah informácií, ktoré presahujú jeho mlčanlivosť, môže ho Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky zbaviť mlčanlivosti na žiadosť podanú orgánom činným v trestnom konaní; zdravotnícky pracovník spolupracuje s policajným orgánom, pri vyšetrowaní prípadu podozrenia zo sexuálneho zneužívania a chráni zdravotné a psychické záujmy dieťaťa.
- (3) Lekár, ktorý zistí podozrenie zo sexuálneho zneužívania dieťaťa, preukázateľne (doručenkou alebo faxovou správou) odošle všeobecnému lekárovi pre deti a dorast, ktorý má dieťa v zdravotnej starostlivosti, správu o vyšetrení dieťaťa a do zdravotnej dokumentácie uvedie nahlásenie prípadu polícii.

Čl. V Účinnosť

Toto odborné usmernenie nadobúda účinnosť dňom uverejnenia vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky.

Richard Raši, v.r.
minister